

Projekt koncepcyjny

**Ustawa
z dnia
o Państwowym Gospodarstwie Przyrodniczym
„Lasy i Parki Narodowe”**

**Rozdział I
Przedmiot ustawy**

Art. 1.

- I. Ustawa określa podmiot gospodarki narodowej oraz formę organizacyjno – prawną podmiotu gospodarki narodowej, obowiązanego do prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na gruntach Skarbu Państwa:
 - 1) działalności leśnej, o której mowa w art. ustawy z dnia o lasach (Dz. U...);
 - 2) ochrony przyrody na podstawie planów ochrony parków narodowych, o których mowa w art. ustawy o ochronie przyrody.
2. Ustawa określa w szczególności:
 - 1) umiejscowienie podmiotu, o którym mowa w ust.1., w sektorze publicznych podmiotów gospodarki narodowej;
 - 2) strukturę organizacyjną, system informacyjny, system finansowy podmiotu gospodarki narodowej, o którym mowa w ust. 1, a także charakteryzującą ten podmiot klasyfikację:
 - a) składników majątkowych,
 - b) uprawnień majątkowych i niemajątkowych.

Rozdział II

**Umiejscowienie, struktura organizacyjna oraz kreowanie organów kierowniczych Państwowego
Gospodarstwa Przyrodniczego
„Lasy i Parki Narodowe”**

Art. 2.

- I. Tworzy się Państwowe Gospodarstwo Przyrodnicze „Lasy i Parki Narodowe”, zwane dalej „Lasami i Parkami Narodowymi”, będące podmiotem gospodarki narodowej, działającym jako, osiągająca dochody, państwowa jednostka instytucjonalna sektora publicznego:
 - 1) reprezentująca interesy majątkowe, w tym zobowiązania, Skarbu Państwa;
 - 2) mająca formę zgrupowania innych państwowych jednostek instytucjonalnych;
 - 3) władająca nieruchomościami, ruchomościami oraz majątkiem niematerialnym, będącym własnością lub na podstawie innych tytułów prawnych należącym do Skarbu Państwa;
 - 4) nie będąca osobą prawną w rozumieniu kodeksu cywilnego,
 - 5) obowiązana do prowadzenia działalności, o której mowa art. 1. ust. 1., oraz do wykonywania innych zadań, określonych ustawami, lub podejmowanych w celach zarobkowych na podstawie rachunku ekonomicznego.

2. Umiejscowienie Lasów i Parków Narodowych w sektorze publicznych podmiotów gospodarki narodowej określono w załączniku nr 1.

Art. 3.

1. W skład Lasów i Parków Narodowych wchodzi następujące inne jednostki instytucjonalne, o których mowa w art. 2. pkt.2. :
 - 1) Dyrekcja Generalna Lasów i Parków Narodowych z siedzibą w Warszawie;
 - 2) regionalne dyrekcje Lasów Państwowych;
 - 3) parki narodowe;
 - 4) zakłady Lasów Państwowych o zasięgu krajowym:
 - a) Centrum Informacyjne Lasów i Parków Narodowych,
 - b) Zakład Inwentaryzacji Przyrodniczej i Urządzania Lasu,
 - c) Ośrodek Rozwojowo – Wdrożeniowy Lasów i Parków Narodowych,
 - d) Ośrodek Kultury Przyrodniczo – Leśnej, *Żelazków*,
 - e) Ośrodek Techniki Leśno - Przyrodniczej,
 - f) Zakład Informatyki Lasów i Parków Narodowych,
 - g) Leśno – Przyrodniczy Bank Genów,
 - h) Centrum Koordynacji Przedsięwzięć Środowiskowych,
 - i) inne zakłady Lasów Państwowych,
 - 5) nadleśnictwa Lasów Państwowych, zwane dalej nadleśnictwami;
 - 6) zakłady Lasów Państwowych o zasięgu regionalnym.

Art. 4.

1. Zmiana siedziby Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych następuje na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych albo z inicjatywy własnej ministra właściwego do spraw środowiska.
2. Minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia zmienia siedzibę Dyrekcji Generalnej Lasów i Parków Narodowych.
2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust.2., minister właściwy do spraw środowiska kieruje się poprawą sprawności oraz funkcjonalności działania Dyrekcji Generalnej Lasów i Parków Narodowych oraz efektywnością ekonomiczną tego przedsięwzięcia.

Ar. 5.

1. Utworzenie, likwidacja, połączenie, podzielenie, zmiana zasięgu terytorialnego oraz siedziby regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych następuje na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, zaopiniowany przez Kolegium Lasów Państwowych albo z inicjatywy własnej ministra właściwego do spraw środowiska.
2. Minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia tworzy, likwiduje, łączy, dzieli, zmienia zasięg terytorialny oraz siedzibę regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.
3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust.2., minister właściwy do spraw środowiska kieruje się:
 - 1) poprawą dostosowania zasięgu terytorialnego regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych do regionalizacji przyrodniczo – leśnej Rzeczypospolitej Polskiej;

- 2) poprawą bilansu przychodów oraz kosztów prowadzenia działalności leśnej w nadleśnictwach w zasięgu terytorialnym regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych;
 - 3) poprawą efektywności prowadzenia nadzoru nad działalnością leśną w nadleśnictwach oraz zakładach Lasów Państwowych o zasięgu regionalnym w zasięgu terytorialnym regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych,
 - 4) wartością nakładów finansowych oraz oszczędnościami w przyszłych kosztach działania regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.
- będącymi wynikiem realizacji przedsięwzięcia tworzenia, likwidacji, łączenia, zmiany zasięgu terytorialnego oraz zmiany siedziby regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

Art. 6.

1. Utworzenie, likwidacja, połączenie, podział, zmiana zasięgu terytorialnego oraz siedziby parku narodowego wymaga wydania opinii co najmniej przez trzy jednostki naukowe, właściwe w sprawach ochrony środowiska, w tym ochrony przyrody.
2. Minister właściwy do spraw środowiska w drodze rozporządzenia tworzy, likwiduje, łączy, dzieli, zmienia zasięg terytorialny oraz siedzibę parków narodowych – na wniosek I Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych albo z inicjatywy własnej.
3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust.1., minister właściwy do spraw środowiska kieruje się:
 - 1) walorami przyrodniczymi gruntów, wchodzących lub mających wejść w skład parku narodowego;
 - 2) opiniami, o których mowa w ust.1.

Art. 7.

Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych w drodze zarządzenia:

- 1) ustala siedzibę, szczegółowy zakres działania, wykaz oraz formę władania składnikami majątkowymi oraz uprawnienia majątkowe i niemajątkowe, przypadające zakładom Lasów Państwowych, o których mowa w ust. 1. pkt.3. lit. a – h ;
- 2) tworzy, likwiduje, łączy, dzieli oraz zmienia siedzibę zakładu, o którym mowa w art. 3. ust.1. pkt. 4. lit. i ; utworzenie, połączenie oraz podział zakładu wymaga ustalenia siedziby, szczegółowego zakresu działania, wykazu oraz formy władania składnikami majątkowymi oraz uprawnień majątkowych i niemajątkowych zakładu Lasów Państwowych.

Art. 8.

1. Utworzenie, likwidacja, połączenie, podział, zmiana zasięgu terytorialnego oraz zmiana siedziby nadleśnictwa następuje na umotywowany wniosek właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub właściwych dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, kierowany do Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
2. We wniosku, o którym mowa w ust.1., opisuje się wpływ przedsięwzięcia, polegającego na utworzeniu, likwidacji, połączeniu, zmianie siedziby oraz zmianie zasięgu terytorialnego nadleśnictwa na:
 - 1) dostosowanie zasięgu terytorialnego nadleśnictw w zasięgu regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych do regionalizacji przyrodniczo – leśnej Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) zmianę zróżnicowania nadleśnictw, o których mowa w pkt.1., pod względem bilansu przychodów oraz kosztów, obejmującego okres co najmniej dziesięciu lat;
 - 3) poprawę efektywności zarządzania nadleśnictwami, o których mowa w pkt.1;

3. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw środowiska, w drodze zarządzenia tworzy, likwiduje, łączy, dzieli, zmienia zasięg terytorialny oraz zmienia siedzibę nadleśnictwa.

Art. 9.

1. Dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, po uzyskaniu zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, w drodze zarządzenia tworzy, likwiduje, łączy, dzieli oraz zmienia siedzibę zakładów o zasięgu regionalnym. Przepis art. 7 pkt.2. stosuje się odpowiednio.
2. Zgoda, o której mowa w ust.1., następuje na wniosek, w którym dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych podaje celowość oraz rachunek ekonomicznej efektywności przedsięwzięcia.

Art. 10.

1. W Lasach i Parkach Narodowych wyodrębnia się Pion Parków Narodowych i Pion Lasów Państwowych.
2. Ramową strukturę organizacyjną Lasów i Parków Narodowych określają załączniki nr 2 – 5.

Art. 11.

1. Lasami i Parkami Narodowymi kieruje Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych, z zastrzeżeniem ust.2.
2. W odniesieniu do Pionu Parków Narodowych organem kierowniczym Lasów i Parków Narodowych jest I. Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych, będący ustawowym przedstawicielem Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.

Art.12.

1. Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych oraz I Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych funkcje organów kierowniczych Lasów i Parków Narodowych wypełniają przy pomocy:
 - 1) Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych w Pionie Lasów Państwowych;
 - 2) Głównego Księgowego Lasów i Parków Narodowych;
 - 3) Głównego Inspektora Lasów i Parków Narodowych;
 - 4) Głównego Inspektora Straży Leśnej i Parkowej;
 - 5) Pełnomocnika Pionu Informacji Niejawnych w Lasach i Parkach Narodowych;
 - 6) dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.
2. Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych przy wykonywaniu swoich zadań organu kierowniczego Lasów i Parków Narodowych korzysta z opinii oraz porad udzielanych przez organy opiniodawczo – doradcze:
 - 1) Kolegium Lasów Państwowych;
 - 2) Bractwa Leśnego;
 - 3) Komisja Leśno – Drzewna;
 - 4) Komisji Kombatanckiej;
 - 5) Kapituły Nagrody im. Adama Loreta;
 - 6) Centralnego Organu do spraw Inwentaryzacji Przyrodniczej
 - 7) innych organów opiniodawczo – doradczych, powoływanych przez Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych w drodze zarządzenia.

*2. Who
a. gdzie dyrektor Parku N. odp.
+ a. zwołan
Kolegium*

3. I Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych przy wykonywaniu swoich zadań organu kierującego Pionem Parków Narodowych korzysta z opinii oraz porad:
 - 1) Kolegium Dyrektorów Parków Narodowych;
 - 2) innych organów opiniodawczo – doradczych, powoływanych przez I. Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
4. Dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych przy wykonywaniu swoich zadań organu wspomagającego Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych w kierowaniu Lasami i Parkami Narodowymi w Pionie Lasów Państwowych korzystają z opinii oraz porad rad społeczno – gospodarczych, działających przy Leśnych Kompleksach Promocyjnych, o których mowa w ustawie z dnia o lasach oraz innych organów opiniodawczo – doradczych, powoływanych przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w drodze zarządzenia.

Art. 13.

1. Organy kierownicze, o których mowa w art. 11 oraz w art. 12. ust. 1 pkt. 1-5, oraz organy opiniodawczo – doradcze, o których mowa w art. 12. ust. 2 i 3, tworzą Kierownictwo Lasów i Parków Narodowych.
2. Dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, pełniąc rolę organów wspomagających Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych w kierowaniu Lasami i Parkami Narodowymi w Pionie Parków Narodowych, oraz organy opiniodawczo – doradcze, o których mowa w art. 12. ust. 4, tworzą aparat terenowy Kierownictwa Lasów i Parków Narodowych, stanowiący część składową Pionu Lasów Państwowych.

Art. 14.

1. Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych oraz I Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw środowiska.
2. Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych w Pionie Lasów Państwowych powołuje i odwołuje Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw środowiska ^{PN}.
3. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w uzgodnieniu z I. Zastępcą Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych zatrudnia oraz rozwiązuje stosunek pracy z członkami Kierownictwa Lasów i Parków Narodowych, o których mowa w art. 12. ust. 1. pkt. 2-5.
4. Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska powołuje i odwołuje dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

Art. 15.

1. Aparatem wykonawczym Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych jest Dyrekcja Generalna Lasów i Parków Narodowych, z zastrzeżeniem ust. 2. i 3., kierowana przez Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
2. W ramach Dyrekcji Generalnej Lasów i Parków Narodowych działa Wydział Parków Narodowych, pełniący rolę aparatu wykonawczego I. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
3. Wewnętrzne komórki organizacyjne Dyrekcji Generalnej Lasów i Parków Narodowych pionu funkcjonalnego działają w roli aparatu wykonawczego w stosunku do Dyrektora Generalnego

Lasów i Parków Narodowych oraz I. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.

Art. 16.

1. Dyrekcja Generalna Lasów i Parków Narodowych pełni rolę pracodawcy w stosunku do członków Kierownictwa Lasów i Parków Narodowych, z zastrzeżeniem ust. 1.
2. Osoby, wchodzące w skład organów opiniotwórczo – doradczych, o których mowa w art. 12. ust. 2 i 3, są zatrudniani odpowiednio przez Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych lub przez I. Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych:
 - 1) na podstawie stosunku pracy;
 - 2) na podstawie umowy zlecenia za lub bez wynagrodzenia, stosownie do szczegółowych uregulowań tej sprawy z zarządzeniach Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych lub I. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych, wydawanych w sprawie organizacji, zadań, uprawnień oraz sposobu działania tych organów.

Art. 17.

1. Pracowników Dyrekcji Generalnej Lasów i Parków Narodowych zatrudnia i rozwiązuje stosunek pracy Dyrektor Generalny Lasów i Parków Narodowych, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. I. Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych zatrudnia i rozwiązuje stosunek pracy z pracownikami Wydziału Parków Narodowych.

Art. 18.

1. Aparatem wykonawczym dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych jest regionalna dyrekcja Lasów Państwowych, kierowana przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych przy pomocy zastępcy.
2. Zastępcę dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych powołuje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych za zgodą Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
3. Regionalna dyrekcja Lasów Państwowych pełni rolę pracodawcy w stosunku do dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych oraz jego zastępcy.
4. Dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych zatrudnia oraz rozwiązuje stosunek pracy z pracownikami regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

Art. 19.

1. Park Narodowy stanowi podstawową jednostkę instytucjonalną, wchodzącą w skład Lasów i Parków Narodowych, tworzoną w celu ochrony przyrody na podstawie planu ochrony przyrody, o którym mowa w art. ... ustawy o ochronie przyrody.
2. Parkiem Narodowym kieruje Dyrektor Parku Narodowego powoływany i odwoływany przez ministra właściwego do spraw środowiska po zasięgnięciu opinii I. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych oraz organu opiniotwórczo – doradczego, właściwego do spraw ochrony przyrody, działającego przy ministrze właściwym do spraw środowiska.

CDN

Art. 20.

1. Dyrektor Parku Narodowego zadania organu kierowniczego Parku Narodowego wykonuje przy pomocy swojego zastępcy, korzystając z opinii oraz porad Rady Naukowej Parku Narodowego, zwanej dalej Radą Naukową.
2. Dyrektor Parku Narodowego może tworzyć w drodze zarządzenia inne niż Rada Naukowa organy opiniodawczo – doradcze, określając skład osobowy organu, zadania, uprawnienia, sposób zatrudnienia oraz sposób prowadzenia działalności.

Art. 21.

1. Zastępca, o którym mowa w art. 20. ust.1., jest powoływany przez Dyrektora Parku Narodowego po uzyskaniu zgody I. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
2. Minister właściwy do spraw środowiska, działając na wniosek Dyrektora Parku Narodowego zaopiniowany przez I. Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych, w drodze decyzji ustala osoby, wchodzącego w skład Rady Naukowej.
3. Dyrektor Parku Narodowego w drodze zarządzenia ustala zadania, uprawnienia, sposób zatrudnienia oraz sposób prowadzenia działalności przez Radę Naukową.
4. Zarządzenie, o którym mowa w ust.3., wymaga kontrasygnaty I. Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.

Art. 22.

1. Park Narodowy pełni rolę pracodawcy w stosunku do Dyrektora Parku Narodowego, jego zastępcy oraz członków Rady Naukowej i innych organów opiniodawczo – doradczych, o których mowa w art. 20. ust. 2., jeżeli zadania swoje wykonują oni na podstawie stosunku pracy.
2. Jeżeli członkowie Rady Naukowej i innych organów opiniodawczo – doradczych, o których mowa w art. 20. ust.2., nie legitymują się stosunkiem pracy z Parkiem Narodowym, zadania swoje wykonują na podstawie umowy zlecenia, zawieranej z Dyrektorem Parku za lub bez wynagrodzenia.
3. Dyrektor Parku Narodowego zatrudnia oraz rozwiązuje stosunek pracy z pracownikami Parku Narodowego.

Art. 23.

1. Nadleśnictwo stanowi podstawową jednostkę instytucjonalną, wchodzącą w skład Lasów i Parków Narodowych, tworzoną w celu prowadzenia działalności gospodarczej w ramach gospodarki leśnej.
2. Organem kierowniczym nadleśnictwa jest nadleśniczy, powoływany oraz odwoływany przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych po zasięgnięciu opinii Dyrektora Generalnego Lasów i Parków Narodowych.
3. Nadleśniczy zadanie organu kierowniczego, o którym mowa w ust.2., wykonuje przy pomocy zastępcy, głównego księgowego, inżyniera lub inżynierów nadzoru.

Art. 24.

1. Nadleśnictwo pełni rolę pracodawcy w stosunku do nadleśniczego.
2. Nadleśniczy powołuje i odwołuje swojego zastępcę oraz inżyniera nadzoru.

Załącznik nr 1

Usytuowanie klasyfikacyjne Lasów i Parków Narodowych w sektorze publicznym podmiotów gospodarki narodowej

Podział główny jednostek prawnych	Dalszy podział jednostek prawnych	Forma organizacyjno – prawna prowadzenia działalności, nie mająca charakteru zgrupowania	Forma organizacyjno – prawna prowadzenia działalności, mająca charakter zgrupowania innych form organizacyjno – prawnych prowadzenia działalności
Podmioty gospodarki narodowej	Przedsiębiorcy	Przedsiębiorstwo jako osoba fizyczna prowadzące działalność gospodarczą	Przedsiębiorstwo jako forma organizacyjno – prawna prowadzenia działalności przez osobę fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą
	Przedsiębiorcy sektora gospodarstw domowych	Przedsiębiorstwo w formie gospodarstwa domowego (np. rodzinne gospodarstwo rolne)	Przedsiębiorstwo w formie gospodarstwa domowego
Jednostki instytucjonalne	Przedsiębiorcy	Przedsiębiorstwa prowadzone przez pozostałych przedsiębiorców, nie wchodzące w skład zgrupowania	Przedsiębiorstwa państwowe sensu stricto Spółki prawa handlowego Spółdzielnie produkcyjne (przedsiębiorstwo spółdzielcze) Banki komercyjne niekorporacyjne Inne przedsiębiorstwa o charakterze niekorporacyjnym
	II prowadzące działalność korporacyjną	Przedsiębiorstwa wchodzące w skład przedsiębiorstwa typu quasi – korporacja	Przedsiębiorstwa typu korporacja Przedsiębiorstwa wchodzące w skład przedsiębiorstwa typu quasi – korporacja
		Grupa przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwo typu korporacja
			Przedsiębiorstwo typu quasi - korporacja

<p>Inne (artizeli prowadzące działalność gospodarczą osoby fizyczne), uznane przez prawo, osoby fizyczne mogące działać w swoim imieniu</p>		<p>II prowadzące działalność na rzecz grup społecznych, ograniczonych z uwagi na liczebność, orientację zawodową lub zainteresowania pozazawodowe</p>	<p>Stowarzyszenia, fundacje, towarzystwa, związki zawodowe, pozostałe związki, izby gospodarcze, pozostałe reprezentacje zawodowe, wspólnoty mieszkaniowe, inne wspólnoty, spółdzielnie mieszkaniowe, inne spółdzielnie o profilu nieprodukcyjnym, spółki wodne, inne spółki non-profit, pozostałe formy organizacyjno-prawne → o ile zakres zadaniowy tych form organizacyjno-prawnych dotyczy ograniczonych społeczności</p>	<p>Związki, porozumienia, inne formalne zrępowania form organizacyjno-prawnych, o których mowa w Kolumnie obok</p> <p>Związki, porozumienia, inne formalne zrępowania form organizacyjno-prawnych, o których mowa w Kolumnie obok</p> <p>(w tym Państwowe Gospodarstwo Przyrodnicze „Lasy i Parki Narodowe”)</p>
<p>Organy władzy publicznej</p>	<p>II prowadzące działalność na rzecz szerokiej publiczności</p>	<p>Formy organizacyjno – prawne, powołane powyżej (o ile prowadzą działalność na rzecz wspólnot samorządowych, innych szerokiej publiczności, w tym wyodrębnianych według kryterium światopoglądowego, oraz na rzecz całego społeczeństwa), a także partie polityczne, jednostki budżetowe, jednostki badawczo – rozwojowe, państwowe szkoły wyższe, niepubliczne jednostki oświaty, zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze, fundusze celowe, instytucje kultury, PAN</p>	<p>Przedsiębiorstwa publiczne</p>	
<p>Aparat wykonawczy władzy publicznej</p>				
<p>II wykonujące zadania publiczne non - profit</p>				
<p>II wykonujące zadania publiczne, osiągające dochody</p>				
<p>Jednostki instytucjonalne sektora gospodarstw domowych</p>		<p>Spółki prawa handlowego non - profit</p>	<p>Inne (szczególnie) formy organizacyjno - prawne</p>	
<p>Jednostki instytucjonalne sektora gospodarstw domowych</p>		<p>Gospodarstwa domowe (za wyjątkiem części wyodrębnianych do formy organizacyjno - prawnej przedsiębiorstwa rodzinnego)</p>		